

LETO—YEAR XIV.

Cena lista je \$5.00. Entered as second-class matter January 25, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 6. januarja (Jan. 6) 1921.

Subscription \$5.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 4.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

CESTNOŽELEZNIŠKA DRUŽBA JE ZNIZALA MEZDO VSLUŽBENCEM.

NAZVANILA PA NI, DA ZNIZAJ TUDI VOZNIŠO.

Čevljarji delavci ne dovolijo, da se jim sniža meza.

Detroit, Mich. — Detroit United Railway kompanija je znizala svojim uslužbenecem mezo za dva odstotkov. Motorniki in sprevodniki bodo obdržali sejo, če sprejmejo znizanje.

Kompanija ni naznanila, da bo znizala tudi voznino, kar bi se seveda legično moralo zgoditi, ako je kompanija dosledna svoji izjavi, da snižuje mezo, ker cene padajo.

Rochester, N. Y. — Čevljarje so prejele precej naročil za spomlad in pričelo se z obratovanjem. Tovarnarji bi radi znizali mezo in razbili organizacijo čevljarjskih delavcev.

Organizirani čevljarji delavci so sklicali sejo in sklenili, da se postavijo podjetnikom v bran. Organizacija izjavlja, da delavci ne privolijo v znizanje meze, dokler se v resnici ne snižajo cene za življenske potrebščine. Ravno tako se delavci poslužijo obambi sredstev proti podjetnikom, ki nameravajo razbiti organizacijo čevljarjskih delavcev in uvesti splošno delavnico.

Hutchinson, Kans. — V Larnedjevem mlinu so prenehali z delom. Odpušeni so vsi delavci, ki niso zaprti. Kompanija izjavlja, da je prenehala z delom, ker ni imela dovolj surovine, da bi se vrnila k delu.

Greenwood, Mich. — Steel in Tube kompanija, ki lastuje rudnik v Newportu in Anvilu Palmu, je znizala mezo rudarjem za šest odstotkov.

New Haven, Conn. — Winchester Repeating Arms kompanija je znizala delavcem mezo za deset odstotkov. Delavci niso organizirani in zdaj je zaposlenih okoli tisoč delavcev. Meza delavcem je znizana, strelna orožja pa prodaja še po starih cenah.

OVODA STA POSTALA ŽRTEV SNEŽNEGA VIHARJA.

Kethikan, Alaska. — Skupaj s lovci so odšli svetilniški čuvaj Scott, 17-letni dijak Leslie Williams in dijak Charles Chapman. Lovili so na Mary Islandu, ko so se vračali, jih je zajel silen snežen vihar. Ko lovci niso bili prišli, so se njih sorodniki in prijatelji odpravili na pot, da jih najdejo, kajti skutili so nesrečo.

Williamsa so našli pod neko kolo, s katere je padel. Bil je raven. Scotta so našli smrznjenega, komaj pol milje od svetilnika. Med njima je govorila, da je hodil več kot dve milj. Konec so našli tudi Charles Chapmana malo živca. Odnegli so ga do prve hiše, kjer se nahaja v zelo kritičnem položaju.

LUKOVCI SE BOJE SOCIALISTOV V NOVEJŠI ZBORNICI.

Albany, N. Y. — Archibald E. Stevenson, pravni svetovalec Lukovskega odbora, je dospel sem, da konfira s senatorjem Luskom, na kakšen način bi se preprečilo socializem zasesti sedeže v legislaturi. Največje jezo imajo lukovci na socialistične Solomona, ki je bil dvakrat izključen, a je bil izvoljen tretjič.

Stevenson pravi, da ni prišel zaradi izključitve socialističnih poslancev iz legislature, ampak da konfira z senatorjem Solomonom, da se napeljuje na kongres, da ustavi seljevanje v Ameriko.

VELIKA MEHIŠKA BANKA JE ZAPRLA VRATA; BANIRJI V PANIKI.

Mexico City, Mehika, 5. jan. — Pariško-mehiška banka, ena največjih v Mehiki, je zaprla vrata. To je povzročilo veliko paniko v bančnih krogih. Govori se, da so še tri druge banke na robu propada. Odbor bankirjev je posetil vladnega zakladničarja de la Huerta a prošnjo, da naj vlada pomaga preprečiti splošno finančno krizo.

TOBAČNI NASADNIKI NE PRODAJO TOBAKA.

V CARLSBURGU JE PRIŠLO SKO-RAJ DO BOJA Z NOŽI.

Med nasadniki se pojavlja veliko razburjenje.

Louisville, Ky. — Zelo razburljivi prižori so se pojavili po vseh mestih, ko so kupci ponudili farmarjem tako nizke cene za tobak, da so farmarji rekli, da cene ne krijejo njih troškov, ki so jih imeli z obdelovanjem tobačnih nasadov. Vivenje na tobačnih trgih v Lexingtonu, Frankfortu, Carlisleu, Maysvillu in Mount Sterlingu je kmalu ponehalo, ko so kupci povedali, po kakšni ceni so pripravljeni plačati tobak. Nekateri farmarji so se tako razgledali, da so grozili kupcem, kajti ponujane cene so smatrali za norčevanje iz nasadnikov, ki so skozi leto trdo delali in so mislili, da dobe pošteno ceno za svoj produkt, ko ga postavijo na trg. Iz Lexingtona je došlo poročilo, da farmarji ne bodo v letu 1921 sadili tobaka.

Carlisle, Ky. — Tukaj so hitro zaprti tobačni trgi, ko so pričeli farmarji groziti z noži in kleti, da se je delala tema, ker so jim kupci ponudili nizke cene za tobak. Farmarji so izjavili, če sprejmejo cene, ki jih ponujajo kupci, da morajo bankrotirati. Večje število farmarjev je odšlo od tukaj v Pariz, ki je dvajset milj oddaljen od tukaj, da izbežijo, da se trg v okraju Bourbona zapre.

Lexington, Ky. — Že ob enajstih dopoldne je bil trg za tobak zaprt. Kupci, ki so kupevali tobak za tobačni trust in druge velike samostojne tobačne kompanije, so ponudili tako nizke cene, da so farmarji izjavili, da ne prodajo tobaka po takih cenah, ker bi delali zastoj, če ga prodajo po ponujani ceni.

Covington, Ky. — Tri sto kmetov iz Kentona in bližnjih okrajev je ustavilo javno dražbo tobaka, ker so kupci ponudili nizke cene. Za funt tobaka so ponudili kupci od 1 do 35 centov, medtem ko so lani farmarji prejeli za funt tobaka od 75 centov do enega dolarja. Na trg je dospel šerif Northcutt s svojimi deputiji, da vzdrži red in mir.

Maysville, Ky. — Farmarji iz šest okrajev so se zbrali okoli kupcev. Prišli so kleti in grozili kupcem, tako da so slednji prestrašeni bežali, nekateri farmarji so pa tekli za njimi in jim grozili.

Prvo košaro tobaka je kupil zastojnik neke velike tobačne kompanije. V košari je bilo 115 funtov tobaka in plačal je funt tobaka po deset centov. Za tobak, ki so ga lani prodajali farmarji po 25 do 35 centov funt, so letos prejeli od 3 do 5 centov.

Prodaja tobaka je bila ustavljena ob 1:30 popoldne, ko je bil sklican velik javen shod farmarjev.

V bližnji okolici se peča s pridelovanjem tobaka okoli 3,500 do 4,000 farmarjev.

Razburjenje med farmarji je veliko in prav lahko pride do izgrediv, če kupci vztrajajo pri ponujanih cenah.

VRHNE.

Chicago in okolica: v petek oblačno in gorko; južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 34. Sonce izide ob 7:18, zaide ob 4:33.

KAKŠEN JE POLOŽAJ V INDUSTRIJI.

TOVARNE SIČER POČASI ODPIRAJO, A ZNIZUJEJO TUDI MEZDE.

Privatni bizniški interesi imenujejo to — vračanje v normalno čase.

New York, N. Y. — Izvedelo se je, da namerava American Locomotive kompanija zgraditi novo tovarno v Illinoisu, ki bo stala nasproti St. Louisu. Tovarna bo stala od pet do deset milijonov dolarjev.

Mogoče je pa vse skupaj samo govotica, kajti pred par leti so poročali ravno tako glasno, da družba zgradi svojo tovarno v bližini Chicagoa.

Iz držav Maine in obeh Carolin so došla poročila, da so pričeli delati v mnogo tovarnah. Nekateri vidijo v teh poročilih garancije, da je industrija zopet oživele. Privatni bizniški interesi se vidijo znamenja, da se vračamo v normalne čase. Kaj ti interesi razumejo pod vračanjem v normalne čase, govori najbolj jasno, da povsod trga delavce meze in podaljšujejo delovni čas, kjer delavci niso organizirani.

V krojaški industriji je še okoli šestdeset tisoč delavcev brez dela. Tovarnarji bi radi znizali mezo in uvedli mezo od kosa. Krojaški delavci so organizirani in zaradi tega se ne spopadajo na trgu. Tovarnarjev tako gladko, kot žele gospodje, od katerih je marsikateri šel v vojnem času postal milijonar.

Manchester, N. H. — Amoskeag Manufacturing kompanija je pričela z delom v svojih tekstilnih tovarnah. Prisodetih je približno deset tisoč delavcev. Kompanija ne poroča, če misli znizati mezo, ali se prejema meza ostane v veljavi.

Akron, O. — Goodyear Tire in Rubber kompanija je delavcem znizala mezo za 12½ odstotkov, pisarniškim uslužbenecem z mesečno mezo pa od petnajst do dvajset odstotkov. Kompanija ima nekakšno svojo organizacijo, ki jo imenuje "industrijalno republiko" in ki ima seveda zbornico in senat. Ta "organizacija" je potrdila znizanje delavske meze.

Milwaukee, Wis. — V teku tedna bo v tukajšnji industriji zaposlenih še 1000 do 1,500 delavcev.

Nash Motor kompanija v Kenoshi naznanja, da prične z delom v pondeljek in da nastavi do tisoč delavcev.

Chicago, Ill. — Iz raznih krajev prihajajo poročila, da so pričeli delati v tovarnah, ali zdi se, da pravega oživenja industrije ni, kajti tovarnarji ponujajo povsod delavcem nižjo mezo, če delavci niso organizirani. Še organizirani delavci imajo hud boj, da obdržijo, kar so si pridobili v vojnem času. Podjetniki bi najraje plačevali tako kot pred vojno, kar bi povzročilo, da pride še hitreje kriza, če se uresniči želje podjetnikov. Čimmanj delavci zaslužijo, toliko manj kupijo in toliko več blaga zostane po skladiščih. Da se industrija zopet oživi, je treba poiskati trge za industrijske produkte, kajti če ni trgov za industrijske izdelke, ne more industrija producirati.

ZINJE PROTESTIRAJO PROTI OSEJITVI NASELJEVANJA.

Washington, D. C. — Louis Marshall iz New Yorka, zastopnik "Ameriškega židovskega odbora", je izročil soglasnemu odboru ugovor proti osejnitvi naseljevanja. Napram nekaterim političarjem se je izrazil, da so proti osejnitvi naseljevanja mnogi Američani, katerih predniki so se že zdavnaj naselili v Ameriki, in tudi mnogo fantov, ki so bili na pohodu skozi Argone, je emigrantov. Dodal je, da je bila Wilsonova mati emigrantka, stariši Charles Evans Hughesa so bili tudi emigranti.

1983 RUDARJEV JE DALO ŽIVLJENJE ZA AMERIŠKI PREMAG LETA 1920.

Washington, D. C. — Vladni rudniški biro poroča, da je 1983 rudarjev izgubilo življenje v ameriških premogovnikih v pretečenem letu 1920. V prejšnjem letu je bilo 2146 rudarjev smrtno ponesrečenih. Število žrtv v lanskem letu se je torej nekoliko znižalo.

INTERVENCIJA SE BLIŽA NA KUBI?

Washingtonska vlada je poslala ultimatum po generalu Crowderju.

ZMERJAVNA NA KUBI VSELED VOLITEV.

Washington, 5. jan. Položaj na Kubi je tako slab, da je ameriška vlada sklenila intervenirati z oboroženo silo, ako izpodleti njen zadnji korak, ki ga je storila za mirno izravnanje spora med kubanskimi političnimi strankami. Ta korak je, da je odpotoval na Kubo major-general E. H. Crowder, ki izroči predsedniku Menoculu ultimatum. Crowder je odpotoval na bojni ladji z velikim vojaškim spremstvom.

Kubanski poslanik dr. Carlos Manuel de Cespedes je bil prenečen, ko je slišal o Crowderjevi misli in je takoj obiskal državni departament, zahtevajoč pojasnila. Poslanik je rekel, da on ni bil nič informiran o tem, kaj se pripravlja glede Kube. Nadomestni državni tajnik Davis je dejal poslaniku, da je vse odvisno od vlade na Kubi; če kubanska vlada odstopi kosa, ki zdaj vlada tam, bodo Združene države držale roke proč.

Kriza na Kubi traja že od 1. novembra m. l., ko so bile predsedniške volitve, a še danes se ne ve, kdo je izvoljen. Konservativci trdijo, da so oni zmagali, medtem ko dokazujejo liberalci s njihovim kandidatom Gomezom, da so jih konservativci ogoljufali za glasove. Na otoku se pripravlja oboroženi konflikt, ki prav gotovo izbruhne 1. maja, ko ima nastopiti vlada novega predsednika, če se prej ne reši vprašanje kdo je izvoljen. Nekaj se govori, da je ameriška vlada odredila nove volitve, ki bodo pod nadzorstvom ameriških čet.

Poleg politične krize je tudi gospodarska. Dokler je bil v Združenih državah sladkor po 25 centov funt, je bila na Kubi velika prosperiteta; milijonarji so se množili dnevno in sladkorni plantažniki so se valjali v bogastvu. Ali ko je padla cena sladkorja, je prišel polom. Sladkorne tovarne so zaprle vrata in nebrej sladkornih baronov je bankrotiralo. To je naredilo katastrofalne učinke na kubanske banke in mnogi finančni zavodi so skrahirali. Vlada je razglasila moratorij, to je da banke ne izplačujejo vlog za gotovo dobo. Kriza na Kubi je zadel tudi ameriške kapitalistične interese, ki so v zvezi z bankirji in sladkornimi baroni v Havaji. Sedanj korak washingtonske vlade je bil nedvomno storjen pod pritiskom kapitalističnih interesov, ki ne morejo več trpeti finančne in politične krize na Kubi.

V Washingtonu se širi govotica, da intervenciji prav lahko sledi okupacija in aneksija. Amerika je že dvakrat intervenirala na Kubi, in če pojde v tretje, tedaj ostane tam.

BOJ S PODGANAMI NA LADJI, DA SE REŠIJO KANARČKI.

Philadelphia, Pa. — Parnik "Kerlew" je pripeljal sem dva tisoč kanarčkov. Lastnik pripoveduje, da je imel boj s podganami na moru, ki so mu hotele požreti male pešce. To so prvi kanarčki, ki so bili importirani iz Nemčije v Ameriko, odkar je izbruhnila svetovna vojna.

Bitka med žandarji in delavci v Belgradu.

212 delavcev in žandarjev ranjenih, ko je vlada hotela zadušiti komunistične demonstracije zadnje nedelje. Poročilo pa ne pove, zakaj so se vršile demonstracije.

Belgrad, 2. jan. (Zakasnelo). — Pri velikih komunističnih demonstracijah, ki so se danes vršile v Belgradu, je prišlo do krvave bitke med delavci in žandarji. Okrog dvesto komunistov in ducat žandarjev je bilo ranjenih in nekateri smrtno. Med demonstranti je bilo mnogo Rusov.

Policiisti in žandarji so hoteli razpršiti komuniste, ki so se zbrali pred svojo dvorano, a pri tem so našli na točo kamenja. Nato so žandarji z golimi bajonetmi napadli množico in potlačili nemire.

(Poročilo ne pove, zakaj so komunisti demonstrirali v Belgradu. Polagoma prihajajo sumljive vesti, da namerava belgradska vlada razpustiti ustavodajno skupščino, ker nočejo poslušati, ki so za republiko, priseči zvestobe srbskemu kralju. Zdi se, da buržoazno-monarhistična klika deluje na vse načine, da se čim prej zgrudi v zaslužen grob. — Op. ur.)

ČE JE ŽANJE V HIBI JE MOŽE GOSPODAR PLAČAJ GLOBE IN NAJDI V ZAPOR!

Hammond, Ind. — John Štefančič je stal pred sodnikom vlad obtožbe, da kuha žanje. John se je izgovarjal, da je žena gospodar v hibi, da je ona kupila kotel in da ona kuha tropinovec. Izgovor ni veljal nič. Obsojba: 60 dnov zapora in 2000 globe.

SRAMOTNA STATISTIKA.

New York, N. Y. — Tukajšnja organizacija za izobrazbo zamorcev v Združenih državah je objavila poročilo, ki se glasi, da je bilo minule leta linčanih 56 zamorcev in 9 belokožcev, skupaj 65 oseb. Največ linčanj je bilo v državi Floridi, namreč 13. Izvzemši deset oseb so bile vse žrtve linčane na jugu. Tukaj pa ni več kot 30 zamorcev, ki so bili ubiti v volilnih izgredivih v Ocoeeju Floridi.

ROFARSKI UMOR.

Toledo, O. — Bandite so ropali blaginjska neke grocerijske družbe, ki ima v mestu več prodajaln. Odvzeli so mu trinajst sto dolarjev in smerno ranili William Dorna, ki je spremljal blaginjska.

TRI LETA JŠE ZARADI 25 CENTOV.

Waukegan, Ill. — Sodnik C. C. Edwards je obsodil Lawrence Polzina na tri leta ječe, ker je ropal William Mihana za pet in dvajset centov, ki so imeli služiti za nakup oboda. Polzin je priznal, da je Mihana nastavljal samokres.

ZAMOREC ZOPET LINČAN.

Meridian, Miss. — Cestna drhal je linčala zamorca Robert Lewisa, obtoženega, da je ubil železniškega čuvaja T. W. Creara. Drhal je izrgala zamorca poljeju, ki ga je aretirala, nakar je sledila linčarska orjda.

ZBORNIKA JE SPREJELA REZOLUCIJO ZA UVELJAVLJENJE VOJNE FINANČNE KOPORACIJE.

Washington, D. C. — Zbornica je sprejela resolucijo, ki uveljavlja zopet vojno finančno korporacijo, katere je predsednik vetiral. Za resolucijo je bilo oddanih 250 glasov, proti pa petdeset.

SOVJETSKO GIBANJE V BALTIŠKIH DRŽAVAH.

Letaki komunisti za okupacijo Rige; ententne misije pripravljene na beg.

FRANCOŠKI MILITARISTI ALARMIRANI.

Pariz, 5. jan. — Pariški listi poročajo, da je francoska vlada prejela informacije iz Rige, da se pripravlja sovjetska revolucija v Letviji, Litvi in Estoniji. Lokalnim vstajam bo sledila boljševiška okupacija pristanišč. Francoska misija v Rigi je že drugič brozjavila, da naj Francija hitro pošlje bojne ladje v Baltik. Zdi se, da je francoska vlada že poslala nekaj rušilcev v Rigo.

V brozjavkah, ki jih pošilja francoska misija, je rečeno, da so letaki komunisti v Rigi tako močni, da lahko v eni uri vzamajo vsa obala v svoje roke, kadar izbruhne revolucija. Ententne misije v baltičkih državah smatrajo položaj tako slabim, da so že pripravljene na beg. Letaka vlada je absolutno brez moči, da bi preprečila vstaje.

Vesti, da je na vzhodnem kongresu sovjetske v Moskvi smiselno ekstremna komunistična levica, se ponavljajo. Dalje se ponavljajo govorce, da so ruški sovjeti postavili 40,000 mož v okolici Gdine na estonski meji in 65,000 mož ob meji Letvije. Ravno tako je zbrana velika rdeča armada v Ukrajini na meji Galicije in Besarabije.

Druga vest se glasi, da je bilo na bojiščih večer komunistično zborovanje v Rigi, kateremu je predsedoval Adolf Joffe, načelnik sovjetske mirovne delegacije. Na zborovanju so bili zastopani vsi letaki sovjeti, ki se ekaltirajo. Zaključki so, da je prišel čas, ko se rdeča zastava proletarske diktature lahko pomakne do obale Baltičkega morja. Joffe je baje obljubil Letom, da jim bode pomagale ruske rdeče čete, ako bo treba.

London, 5. jan. — Iz Carigrada javljajo o revolucionarnih nemirih v Batumu, georgijskem pristanišču ob Črnem morju. Položaj je tako slab, da so zavezniški oblasti v Carigradu poslali bojne ladje v Batum, s namenom, da odvadejo inozemce na varno.

MLADENIČ JE PRIJEL DE-VETNAJST POŠKOV.

Uniontown, Pa. — 16-letni Albert Smith je priznal, da je izvršil devetnajst pošklov. Poizgal je, ker je rad videl ogenj. Sodnik je odredil, da se mladenič izroči zdravnikom v opazovanje.

DOKLADA ODVENTA RUDARJEV.

Charfield, Pa. — Premogovniški podjetniki v centralni Pennsylvaniji so sklenili, da ne izplačujejo več doklade rudarjem, ki so jih pričeli plačevati v vojnem času. Niso pa sklenili, da snižajo tudi ceno premoga.

LETALO V PLAMENU.

San Francisco, Cal. — Poštni letalec S. S. Boggs je bil primoran se spustiti s letalom na tla, ker je pričelo goriti. Predno je ušel na tla, je bilo letalo že popolnoma v plamenu, toda letalec se ni zgodil ničesar hudega.

PROSVETA
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za izposojnino \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2857 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benevolent Society.

Owned by the Slovene National Benevolent Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Januar 31-31) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem davkom potekla naročnina. Ponovite je pravilno, da se vam ne ustavi list.

**JUGOSLOVANSKI MONARHISTIČNI PODREPNIKI
ZELE VPOSTAVITI DIKTATURO.**

Volitve v ustavodajno skupščino so tako končale, kot smo poročali. Jugoslovanski monarhistični podrepniki so upali, da dosežejo z nazadnjaškim volilnim redom popolno zmago in da imajo monarhijo že v žepu, a doživeli so tak poraz, da je monarhistična forma vlade v nevarnosti. V Belgradu šepetajo ljudje drug drugemu v uho, da je bila po končanih volitvah poparjenost v jugoslovanskih monarhističnih krogih tako velika, da so hoteli razpustiti skupščino in razpisati nove volitve. Ko jim je prešel maček, ki so ga jim povzročile volitve, so spoznali, če kaj takega store, da bodo še bolj tepeni in zatekli so se k diktaturi. Izdelali so poslovnik za ustavodajno skupščino, po kateri bi moral vsak poslanec prisesti zvestobo kralju, predno se mu dovoli sedež v ustavodajni skupščini. Gospodje monarhistični podrepniki, ki so si uzurpirali to moč, so napravili račun takole: Če se nam posreči vsiliti poslovnik, bomo vsakega poslance zaprli kot veleizdajalca, ki spregovori le besedo, da Jugoslavija postane republika.

Čitatelji "Prosvete" se še dobro spominjajo, ko se je ustanovila Jugoslovanska liga, deleča se v slovensko, hrvatsko in srbsko pod komando Londonskega odbora, ki je podpisal nekakšno krfsko deklaracijo s srbskim ministrom Pasićem, za Londonski odbor jo je pa podpisal Trumbić. S to deklaracijo so jugoslovanski kraljevaši sleparili Jugoslovane v Ameriki, da bo ustavodajna skupščina odločila o vladni formi Jugoslavije. "Jugoslovansko republikansko združenje" v Ameriki je takoj proglasilo to deklaracijo za navaden "švindl", ker je stalo tam jasno zapisano, da sklepi ustavodajne skupščine postanejo šele tedaj veljavni, če jih sankcionira kralj. Jugoslovanski monarhisti so odgovorili, da je to zapisano v krfski deklaraciji le zaradi "lepšega", da bo v resnici o vladni formi odločalo ljudstvo po svojih poslancih. "Jugoslovansko republikansko združenje" je zavrnilo tudi to prevaro in razgalilo jugoslovanske kraljevaše take, kakršni so. Ko so bili kraljevaši ugnani v kot, so odgovorili s psovskami in gnojnico na "Jugoslovansko republikansko združenje".

Zdajnji dogodki v Belgradu pa govore jasno kot beli dan, da se "Jugoslovansko republikansko združenje" ni motilo, ko je jugoslovanske monarhiste proglasilo za politične "švindlerje", ki so vsakega pripravljene izdati interese jugoslovanskega ljudstva, če izdajstvo služi njih cilju — vsiljenju monarhistične vladne forme jugoslovanskemu ljudstvu.

Popolnoma navadni ljudje vedo, da je ustavodajna skupščina najvišja oblast v vsaki državi. Ustavodajna skupščina ima oblast, da sklene državno vladno formo. Ona odloči, če bo država kraljevina ali monarhija, ali bo v nji vladalo ljudstvo, ali pa človek, o katerem popje pripovedujejo tepcem, da ga je Bog poslal, da vlada po božji milosti. Zategadelj nima tudi nihče pravice vsiljevati ustavodajni skupščini poslovnika, ker ustavodajna skupščina kot najvišja oblast sama izdela zase poslovnik. Ministri, ki hočejo ustavodajni skupščini vsiliti poslovnik, sodijo na zatožno klop in v ječo v vsaki ustavni državi, ki je res ustavna, ker si laste diktaturo in hočejo to diktaturo vsiliti poslancem, ki jih je izvolilo ljudstvo.

Jugoslovansko ljudstvo je izvolilo v veliki večini poslance, ki so kandidirali na republikanskem programu. Pred svojo izvolitvijo so svečano obljubili jugoslovanskemu ljudstvu, predno je odšlo na volišče in zaradi tega je jugoslovansko ljudstvo tudi izvolilo večino poslancev tistih strank, ki so imele jugoslovansko republiko v svojem programu.

Jugoslovansko ljudstvo je spregovorilo. Zdaj naj govore poslanci tako v ustavodajni skupščini, kot jim je naročilo jugoslovansko ljudstvo, ko so apelirali nanj, da naj glasuje zanje. Nobenega omahovanja ne sme biti, ko pride na glasovanje vprašanje, kakšno vladno formo naj ima Jugoslavija: republikansko ali monarhistično. Poslanec, ki se izneveri obljubi, ki jo je dal svojim volilecem, je politični prevarant!

DOPISI.

Star City, W. Va. — Delo v tukajšnjih premogovniških akorah popolnoma počiva. Veliko rogov so že zaprli in za druge pa obljubujejo, da jih bodo v kratkem času. Za vzrok navajajo, da jih kopanje premoaga več stane, kot je pa sedaj tržna cena in kričijo, da cena premoaga pada (v Chicago se je cena zvišala in ne znižala, opomba uredništva). Vraga, cene življenskim potrebščinam pa nočejo pasti; moroče je cena pri tej ali oni stvari padla za par centov, je pa že pri kaki drugi stvari poskočila za več, kot je pri prvi padla. Tako da delavec je vedno na slabšem.

Prilohd novega leta smo pričakovali z veliko napetostjo in ga tudi pričakali. Tukaj je bil sprejet z veliko slovesnostjo; strigeljanja ni hotelo biti ne kraja ne konca in končno so me že ušesa bolela. Parne puščalke so tulile kar za stavo (koliko prijetnejši bi bil glas teh piščalk, ako bi klicale na delo — pošteno plačano). Leto devetnajststedenindvajset se je pričelo z brezposelnostjo, kakoršne Zdr. države pomnijo še zelo malo. Kako se bo končalo.?

V bližnjem premogovniku po imenu Davis Gilbert premogovna družba je ponesrečil premoag Mfke Solo, rodom Italijan. Utrgala se je plast kamenja in premoga in ga pokopala pod seboj. Zlomljen ima križ, tri rebra in eno roko. Ko so ga odkopali je bil malo pri življenju in ni dosti upanja, da bi še kdaj okrevaj; ako bo ostal pri življenju, bo rečel pohabljen za celo svoje življenje. To je plačilo, ki ga prejme premogar za svoje mukotrpno delo.

Rovi v tukajšnji okolici so vsi razun enega novi in premogarji so mnenja, da se v novem premogorovu ne pripeti tako hitro kaka nesreča, kakor pa v starem. Toda to je napačna mnenje. Nesreča nikdar ne počiva, najsi bode v novem ali starem rudniku.

28. decembra 1920 je težko ponesrečil rojak Anton Knesović, član društva "Slovenski rožmarin" št. 388 SNPJ. Popoldne tega dne se je namreč pričela v njegovem prostoru v premogovniku rušiti škrovinna in ko je hotel ubežati iz prostora, se je na tiru izpodtaknil in padel in v istem trenutku se je utrgala velika množina škrovinne in ga težko poškodovala na nogi. Sreča v nesreči je bila v tem, da je bil že toliko odlojen od prostora kjer se je škrovinna utrgala in da ga je zadel samo na nogo. Odpeljali so ga takoj v mestno bolnišnico v Morgentown, W. Va. Člani društva "Slovenski rožmarin" mu želijo skorajnjega okrevanja.

Več rojakov iz raznih krajev Zdr. države me je že vprašalo kake so delavske razmere in ako je mogoče dobiti delo. Odgovarjam vsem tem na tem mestu, da je tukaj nemogoče sedaj dobiti delo. Delavec je polovico preveč in rovi obratujejo slabo. Vsi delci v svetujem nikomur, da bi prišel sem za delom: Seveda, slovenske pečarice so pa vedno dobrodošle, ker za te je dovolj dela vsako vrstnega, kakor si ga bodo le želele. Tukajšnji slovenski pečarji pošiljajo goreče prošnje na vse kraje, da bi se jih kdo usmilil in jim poslal tolažbo v podobi slovenske cvetke, toda zaman so njih molitve.

Že zgoraj sem omenil, da nesreča nikdar ne počiva in da je zelo napačno mnenje, da je v novih rovih delavec bolj varen kot pa v starih. V kratkem smo imeli dve nesreči in od teh dveh ponesrečenec, bo eden zelo težko ostal pri življenju, ker je tako težko poškodovan. To naj bo opomin vsem onim rojakom, ki se niso pri nobenem podpornem društvu, da ne odlašajo več, ampak da takoj pristopijo. Kajti nihče ne ve, ko se jutraj poda globoko v rov na delo, da bi popoldne prišel še živ in nepoškodovan iz rova. Rokaji v tej okolici, sedaj imate zelo lepo priliko, da pristopite k tukajšnjemu društvu "Slovenski rožmarin", ki pripada največji in najboljši slovenski podporni organizaciji Slovenski narodni podporni jednoti. Zdravniška preiskava stane sedaj namreč samo en dolar, dočim je stala preteklo leto tri dolaje. Stroški so torej znižani za dva dolaja, kar je že precej v sedanjem času splošne druginje in velike brezposelnosti. Izposloval sem namreč pri družbenem

zdravniku, ki je obenem tudi naš društveni zdravnik, da bo v naši naselbini vsaki dan in sicer bo v Osmego od pol devete do polenajste ure zjutraj, od polenajste do pol ene ure popoldne v "Cleveland Mine" in od ene ure naprej zopet v Osmeko. Torej ne bo treba nikomur hoditi v Morgentown k zdravniški preiskavi. V mestu Morgentown ima pa ta zdravnik svoj urad na 336 High St. Naš društveni zdravnik je M. D. W. B. Borror.

Opozarjam še enkrat vse rojake v tukajšnji okolici, ako se niste člani našega društva, da takoj pristopite in se zavarujete za vsak slučaj. Pomislite samo to, v kakši nesreči bode, ako ponesrečite v rudniku in ako niste pri nobenem podpornem društvu. Prihranite, katere ste pristradali, bodi takoj pošli in potem. Zdravila so draga in tako tudi zdravniška oskrba. Navezani bode, samo na usmiljena srea dobrih rojakov. Ako ste pa član dobrega društva, ste brez skrbi, ker dobite redno bolniško podporo in društveni bratje vam pomagajo, kolikor je le v njih moči. Vsi delci ne odlašate, ampak takoj pristopite. Vsa potrebna pojasnila lahko dobite pri meni ali kakem društvem uradniku in tudi članu. — Josip Železnik.

West Park, O. — Naša naselbina je oddaljena od mesta Clevelanda kakih osem milj zapadno. Okolica je še precej prijazna. V bližini je par tovarn, v katerih izdelujejo umetna gnojila, ki pa vse obratujejo sedaj bolj slabo. V teh tovarnah je le malo število Slovencev vpsojenih. Večinoma skoro vsi so hodili služiti svoj kruh v Cleveland, razumno, ko so bili še časi boljši, ker sedaj so nam povedali gospodje tovarnarji, da nimajo nikakih naročil in da tudi nas ne potrebujejo, in da nam dovolijo neprosto voljno počitnice za nedoločen čas, da se odpočijemo, od napornega dela prejšnjih štirih let, in da se sami tudi nekoliko "odpočijemo" od njihovega "trudapolnega" dela, ko so zbirali milijone profita za časa svetovne vojne. V tem času se hočejo tudi pripraviti, kako nas bodo počastili v bodočnosti.

Je že tako, da mi delavci vedno dovolimo drugim, da za nas mislijo in da odločajo v vprašanjih, ki so velevažni za vse delavce. Zanimajo volitve so pokazale, koliko se je delavstvo naučilo v zadnjih štirih letih, pokazale so, kako zelo je še ljudstvo, namreč ono ljudstvo, ki vse produciira, brezbržno o svojih lastnih vitalnih vprašanjih. Delavskemu razredu zvesti časopisi so opozarjali delavstvo na izredno važnost zadnjih volitev, priporočali so delavcem da naj oddajo svoje glasove edinole kandidatom, katere je postavila delavska politična stranka, toda vse zaman. Pripominam pa pri tem, da se ni treba ozirati na časnikarska poročila o številu glasov oddanih delavski politični stranki, a se zelo, zelo pomanjkljivo, katere se ni treba prav rati. V več krajih je že došlo, da so vodili uradniki in vsi precej čudne manipulacije z glasovnicami in da je več tisoč glasov oddanih delavskim kandidatom izginilo neznanokam. Da se je to dogajalo, smo pa delavci tudi sami krivi, ker nismo določili dovolj naših somišljenikov na vsako volišče. Vsi delci bodi naša naloga, da se dobro pripravimo za bodoče volitve, da vse prej dobro organiziramo, da ne bomo tako nepravilni stopili v volilno bitko.

Naša prva naloga pa bodi, da se organiziramo vsi delavci v eni sami politični stranki. Čemu tako čepčanje? In v katero korist je to. Poglejmo, koliko političnih strank imajo velepodjetniki, in koliko pa delavci? Ali nismo opazili pri zadnjih volitvah, da sta se obe meščanski stranki združili v eno samo, kjer sta razvideli, da bode ta najbrže poraženi, ako se ne združita. In mi delavci? Ali smo se združili in enotno nastopili? Ravnotam, kjer bi delavci organizirani v eni sami stranki lahko porazili naš razredne nasprotnike, smo bili razcepjeni. To mora končati med nami, ako hočemo, da dosežemo to, za kar se borimo.

Opaziti je tudi še veliko indiferentnosti med nami rojaki. In ta je cokolj vsakemu napreduku. Naletel sem na precejšnjo število rojakov, ki se niti toliko ne briga, da bi postali državljani. Imajo vsakovrstne nesmiselne izgovore, ki je eden slabši od drugega. Nekateri se izgovarjajo, da nameravajo odpotovati v staro domovino in da ne potrebujejo državljanjskih papirjev, ker se ne mislijo stalno naseliti tukaj. Ali rojake, kdo pa ostane sedaj v Jugoslaviji, kdor pride iz Amerike? Edino oni, ki ne morejo več nazaj. Kdorkoli pa brez ovir lahko pride nazaj, pa ne ostane tam, ker tamošnje razmere niso za rojaka, ki je fival par let tukaj. In kdor ni državljan, se mu le težko posreči, da pride nazaj. Ako je pa državljan, ga pa nihče nemore ovirati. In marsikateri se že kesa, da je prišel tja in ker ni ameriški državljan, in to dobro premislite. Drugi zopet pravijo, a čemu mi bodo državljanjski papirji, čeju bom šel na volišče, saj en glas ne odloči. Kdor se tako izgovarja, ta tepe sam sebe. Torej, njemu ni nič mar, kdo bo odločal za njegovo njemu je važno, kakšne so postatve, ki se tičejo direktno njega, delavci se sploh o nje zadovoljeni vsem. Saj tako se izjavi, ker pravi, da mu ni nič mari državljanstvo. Toda, ravno to so največji kritiki in zabavljivi čez vse. Kritizirajo vse navkriž, kolikor le morejo. Ne pomislijo pa, da vsak glas tje in da se velikokrat pripeti, da ravno en glas odloči. — Tretji zopet pravijo, a čemu bom šel volit, saj itak nič ne koristi, saj je vedno eno in isto. In ravno to je največ krivjo, da delavci ne dosežemo onih vspehov, katerih bi lahko pričakovali, ako bi pomislili, koliko volilcev je delavcev in koliko velepodjetnikov. Da, prijatelji, naš glasovi so ons sila, ki bo zdrobila sedanjí sistem splošnega izkoriščanja. In vsled tega se moramo politično organizirati pripraviti se za pihodajoče volitve in se tudi vsi udeležiti volitev. Nihče ne sme imeti kakih bedastih in nesmiselnih izgovorov. Da se nahajamo v takih razmerah, v razmerah največjega izkoriščanja, smo krivi mi sami, ker smo bili vedno tako brezbržni v tako izredno važnih zadevah za nas delavce, da smo se vzdržali volitev ali pa še celo volili kandidate nam nasprotni stranke. Sami sebe smo tepli, sami smo nudihi bič v roke našim nasprotnikom, da go nas tepli z njim.

Ko bi se delavci zavedali svoje dolžnosti napram sebi, se udeležili volitev in oddali svoje glasove kandidatom, ki prihajajo iz delavske srede, kandidatom, katere je postavila delavska politična stranka, bi ne tiko sedaj brezposelnosti in brezmejne druginje. Toda, velika večina delavstva se ni zavedala tega, in sedaj imamo to, pred čemur so nas svarili delavski voditelji. Velepodjetniki so napolnili skladišča z živili in blaginje z milijoni, za delavstvo se ne brigajo, ne brigajo se niti za ljudstvo. Čemu? Saj so izjavili pri zadnjih volitvah, da so zadovoljni.

Več delavci se ne brigajo za stradalajoče delavstvo, katerega so vrgli na cesto in zaprli tovarne. Kaj jim mari delavec, ako umrje od lakote v cestnem jarku, kaj jim mari deca delavcev, ki so brez dela in zaslužka, ki lakote umira v materinem naročju. Nič. Oni imajo vsega dovolj, in kaj jim mari delavstvo, ki je med vojno koplilo milijone na milijone za izkoriščevalce, samo pa imelo od tega žulje.

Da še velika šola čaka delavstvo in prepričan sem, da se mu bodo odprle oči, in da bo spregledalo. In kadar bo vse delavstvo politično organizirano ko se bodo vsi delavci udeležili volitev in oddali glasove onim kandidatom, katere bodo sami postavili iz svoje srede, tedaj šele je pričakovati boljše dneve, prej pa ne. Dokler bodo pa delavci volili svoje lastne razredne nasprotnike in jih pošiljali v javne urade in ustavodajne zbornice, toliko časa bodo samo predmet izkoriščanja. — Rojaki delavci, organizirajmo se politično v delavski politični organizaciji, socialistični stranki. To je naša sveta dolžnost, ako hočemo sami sebi dobro in našim otrokom.

Tukaj so v teknu vse predpive za zgradbo "Narodnega doma", v katerem bi bila nastanjanje za družna prodajalna in v katerem bi imeli Slovenci svobodno zbirališče. Da v naši naselbini potrebujemo take stavbe, v katere bi se nemoteno zbirali, prirejali veselice in zabave, predavanja in shode, mialim, da mi ni treba povdarjati. Želeli je le, da bi se rojaki bolj zanimali za to klejo, ker bi bilo v splošno korist vsem Slovencev v tukajšnji naselbini. Mesto da bi podpirali privatne lastnike

dvoran, bi raje podpirali sami sebe. Poleg tega bi pa imeli še veliko večje udobnosti, kot jih imamo sedaj. Vsi delci tega apeliraj na vse rojake v tukajšnji naselbini, da gredo v podvojeno močjo na delo za Narodni dom. Ne smemo se ustrašiti dela in potrivanja, ker uspeh bo naš plačilo. — Eugelij.

Cove, Oregon. — Nisem še opazil dopisa iz tega kraja v slovenskih listih in mislim, da je ta prvi.

O delavskih razmerah ne bom poročal, ker tukaj ni nobene industrije, ampak le kmetijske farme. Jaz sem tukaj naseljen že dalje časa in se mi zelo dopade, ker je zravno podnebje, dobra pitna voda in kar je glavno, rodovitna zemlja. Tukaj vspevajo domalega vsi poljaki prideški. V tej okolici so naseljene štiri slovenske družine in nekaj samecev. Zadolvoljni smo vsi, kolikor paš "sme" biti zadovoljen priprost človek.

Obiskala nas je tudi še teta zima in večino časa prebijemo pri gorki peči, in prebiramo slovenske časopise in dopise iz raznih naselbin. Iz časopisov razvidim, da so izredno slabi časi za delavstvo, ki je garvalo za žive in mrtve, dočim so velepodjetniki gomadili milijone in milijone. Dočim se velepodjetniki valjajo sedaj v razkožju in izobilju, delavci stradajo. — Da blaženi časi.

Veselilo bi me, ako bi se kak Slovenec naselil v tukajšnji okolici, da bi bilo nas več in da bi lažje preganjali drug drugemu dolgeas. — J. Skubic.

POZOR.

Na veselici slov. dramatičnega društva in pevskega zbora "Sava" dne 2. januarja t. l. v dvorani Č. S. P. S. je bila pomotoma zamenjana ženska zimska suknja. Prosi se uljudno, da oseba, ki je pomotoma zamenjala suknjo, isto pošlje na naslov: **Mila Emma Krivseka, 3611 So. Leavitt St., City,** številka telefona Lafayette 1766.

V DVOJNI ULOGI: PODNEVU SIN MILJONARJA, POMOČI BANDIT.

Chicago, Ill. — Worthen McGrath, star dvajset let, ki je podnevu nastopal v ulogi milijonarjevega sina, pomoči pa kot bandit, je za nekaj časa dokončal svojo dvojno ulogo. McGrath je sin vohovnega inženirja neke jeklarke družbe. Priznal je, da je izvršil v severnem delu mesta dve sto vlomov, v katerem stanujejo samo premožni ljudje. Na teh svojih roparskih pohodih je nagrabil za petdeset tisoč dolarjev plena. Služil je tudi v mornarici štirinajst mesecev, iz katere je bil nečastno odpuščen. Takoj po svojem odpustu iz mornarice je postal vlomilec.

Knjige! Knjige!

Leposlovno-znanstvena knjižnica Slovenske narodne podporne jednote (Književna matica) je pravkar izdala prvi dve knjigi:

"Zajedale". Spisal Ivan Molek. Socialna povest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, ki prikazuje težke posledice uspešnega zakona in mazaškega zdravljenja spolnih bolezni. Resnična alika gnilih družabnih razmer. — Knjiga je trdo vezana v stane platnice, ima 304 strani in stane s poštnino vred \$1.75.

"Zakon blagomutnje". Spisal J. Howard Moore, prevel J. M. Poljudna znanstvena rasprava o razvoju življenja in človeka in pomenu življenja filinega in duševnega razvoja pri slehernem posamezniku. Ta knjiga je ključ do mnogih tajnosti, ki jih vidimo vsak dan pri otrocih. Knjiga ima 12 slik, je trdo vezana, šteje 86 strani in stane s poštnino vred \$1.50.

Kdor naroči obema ob gorili knjigi, je dobi na tri dolaje poštnine prosto. — Z naročbo je poslati denar po Money Order, čeku ali v gotovini v registriranem pismu.

Kdor ljubi dobro, podarimo živu, naj takoj naroči obe knjigi in ne bo mu žal.

Vsa naročila pošljite na Leposlovno-znanstvena knjižnica S. N. P. J. Frank Ann, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Ameriške vesti.

AMERICA OSTOŽENA VE
JE TATVINE DRAGULJEV
IN ZLATINE.

Chicago, Ill. — "Big George" Vebiv, salinar na zapad. strani, ki je marširalkrat igral pri zelo neprijetnih dogodih v "Valleyju", je bil aretiran izpoved Morris Weinerja, ki pravi policija, da pojasnjuje, da je bil draguljar Samuel Weinstein, 719 S. Crawford, ki je bil ubit detektivskega enta Jamesa Hosna v salinu "ddy the Bear" — Ryana, je bil od Weinerja, da je ne-šen posredovalec med pet iz-olji ropa.

Oleg Vokis in Weinerja so a-nali še pet oseb, ki so nazna-ali policiji svoja imena taku-Harry Brown, star 22 let, ak-Harry vadi; Louis Meyers, 1222ashlema Ave.; Sidney Neu-1408 W. Fourteenth St.; Cohen, 423 S. Clark St., za-likar, John Stonish, dragu-ki prodajalec.

Policija išče še dve osebi, od-rih se ena piše baje Joseph-einer je sofer. Izpovedal je-ktivno, da so Brown, Meyers,man in Slade izdelali načrt-p in mu naročili, da naj jih-e s svojimi avtomobili na-Rooseveltove ceste in Ke-re ulice. Po izvršenem ropu-e odpejal v salnu na vogalu-eveltove ceste in Winchest-ulice. Kasneje je izjavil, da-peljal s svojimi avtomobili-šo na vogalu Paulinske ce-e Washingtonovega bulevar-er se je sešel s svojimi to- in odnesel je plen s sabo-el je bil pozvan na dom in-del je s sabo Cohena. Ko je-a pregledal plen, je ponudil-Posodobilo se oddolili. Vsi-pustili Weinerjev dom. Ne-je šepnil nekaj Dillonu, ki je-um drugim človekom vstopil-nerjev dom in odnesla sta

a dni kasneje sem srečal-a na ulici," je rekel Wei-Dejal mi je, da je prodal-e in izročil mi je \$175 kot-elež. George Vogel je vzel-e denarja meni \$45, rekoč-edo njemu, ker me je preje-el nekdo iz kase na podlagi-panja habeas corpus."

kon je še pod obtožbo zaradi-e drugega ropa. Diamante-e \$1.500, katere je Brown-l Stonishu, so dobili, ko ga-olcija aretirala. Zdal polci-še osebo, ki ima za \$28.000-ijev. Polcija dalje vodi-avo, če so ti ljudje v zvezi-ero drugo veliko tatvino, ki-e izvršena pred Božičem.

AMERIŠKI ZRAKOPLOVCI SE
VRAČAJO IZ KANADE.

Jo se na sanh, ki jih vlečejo-pal.

Cherona, Ont. — Kanadska-tija, nastanjena v Haileybu-naznanja, da odpolje sla, ki-ide z ameriški zrakoplov-i se vozijo na sanh do prve-miške postaje v Ontariju, ka-vlečejo pal.

zakoplovec so po štiridnevni-ndji v divjini dospeli do Moo-tovarne na Jamesovem zal-

ovratek je težaven, čeprav-toplovec spremlja do prvi vod-temperature je padla na tri-t stopinj pod ničlo.

Rockawayju so se dvignili v-ne vikave ob 12.15 popoldne-13. decembra. Drugo jutro so-ahajali še nad kanadske div-Ob dveh popoldne so se spu-zrakoplovom zopet na zem-Napravili so osem sto mil-j proti severju.

MAONIN NARADNIKOM SE
KAKO GODI KOT DRUGIM
FARMARJEM.

Lexington, Ky. — Tobačni na-niki so umaknili s trga 113.000-tov tobaka, ker so jim kupci-udili za petdeset odstotkov-nj kot lani. Prodaneja tobaka-bilo okoli pol milijona funtov-funt tobaka je bil povprečno-čan po 20.44 centov.

Najprvo so bili udarjeni far-ri, ki pridelujejo plemen. Za-mi so prišli na vrsto drugi far-ri, bombadni nasadniki, zdaj-pa udarjeni tobačni nasadniki.

tobačni trust se ni prav nič zni-žal

cene tobaku, smodkam in cigare-tam, ali tobak pa želi kupiti na-pol zastonj. Ko se je dražil tobak, ni tobačni trust čakal, da poidejo-njegove zaloge in da podraži svo-je izdelke, kadar bo plačal nasad-nikom tobak po višji ceni, ampak-rekel je, da tobak primanjkuje na-trgu in zaradi tega gredo cene-kiško. Tako je tobačni trust dva-krat napravil ogromen profit.

POŽAR V DRŽAVNEM KAP-
ITOLU ZAPADNE VIRGINIJE.

Charleston, W. Va. — Požar je-uničil državni kapitol. En dela-ve je bil pri gašenju ubit in več-ogajaseev je zadobilo poškodbe-Nevarnost za ogajaseev je-bila velika, ko je eksplodirala-municijska, vžgladišena na tretjem-nadstropju.

Goreti je pričelo pod streho. Ogajaseci so kmalu pronašli, da-ne morejo do ognja in so pričeli-varovati druge prostore ogrom-ne poslopja. Ognj se je hitro-razširil na tretje nadstropje, na-katerem je bilo razstrelivo. Ognje-kavci so se morali kmalu umak-niti, kajti naboji so pričeli eks-plodirati.

V štirih urah je bil kapitol po-drtina, iz katere se je valil gost-dim. Unkeni so važni zapisniki, ki so nenadomestljivi. Poslopje je-bilo vredno več kot milijon dolar-jev. Ali vsa škoda znaša več ko-šest milijonov dolarjev.

ZASLIŠANJE O CARINSKI
PREDLOGI JE PRIČELO.

Washington, D. C. — Senatski-finančni odsek je sklenil, da pri-ne danes zaslišanje o mujni carin-ski predlogi, ki jo je sprejela-zbornica. Zaslišanje konča pri-hodnji torek.

ZANJARSKI TROTAPEO JE
SMRTNO PONESELO PRI
KUHANJU ZGANJA.

Chicago, Ill. — Ko je Peter Ti-hyk kuhal žganje v kleti, je za-spal za večno. Iz cevi je uhajal-piln in ga zadušil.

Inozemstvo.

Rusko-angelska trgovska korp-
oracija.

London, 5. jan. — "Times" na-znanja, da je v Londonu izde-lan načrt za ustanovitev rusko-angelske trgovske korporacije, ki-je kapitalizirana z deset milijoni-sterlingov (normalno 50 milijonov-dolarjev). Angleška vlada in Leon-id Krasin sta odobrila načrt. Korporacija bo pod kontrolo ko-misije, katero imenujeta obe vla-di; ruski del komisije bo tvoril-department sovjetske vlade. Kapi-tal tudi podpišeta Anglija in Ru-sija v enakem delu. Angleška vla-da je pripravljena dati korporaci-ji posojilo pet milijonov sterlin-gov brez obresti za dobo deset-let. Korporacija bo direktno ku-povala in prodajala angleško in-rusko blago.

208 Irci umorjeni v pretečenem
letu.

Dublin, Iraka, 5. jan. — Sin-fajnovci so obelodanili seznam imen-umorjenih Ircv v letu 1920. Se-znam ne vsebuje imen tistih, ki so-ubiti v odprtem boju s vojski in-policisti. Po sinfajnovskem poro-čilu so Angleži umorili 175 mla-dencev, šest žensk, 12 otrok in-deset mož v starosti nad 60 let; 36-oseb je bilo ubitih v ujetništvu, 69-na njihovem domu in 98 valed-slepega streljanja na ulicah.

Cork, Iraka, 5. jan. — Snoči je-eksplozirala bomba na Parnell-skem mostu ravno v trenutku, ko-je policijska patrulja korakala-čez most. Šest policistov in več ci-vilistov je bilo ranjenih.

London, 5. jan. — Listi poroča-jo, da je irski predsednik Valera-v Dublinu in da vsak čas skliče-irski parlament k zasedanju.

Nova poljsko-ruska vojna na
vidiku.

Praga, 5. jan. — Dr. Edvard-Beneš, češoslovski minister za-panjih zadev, je dejal v intervju-vu, da vsa znamenja kažejo na-novo vojno med Poljsko in sov-jetskimi Rusijo. Valed tega mora-Čehoslovakija držati svojo arma-do pod orožjem.

Grosič, začasni guverner na Reki.

Rim, 5. jan. — Narodni svet na-Reki je izvolil Antona Grosiča za-časnim guvernerjem reške države.

Svet je tudi ratificiral mirovno-pogodbo med Italijo in Reko.

Trst, 5. jan. — Italijanske čete-na Reki so organizirale pomožno-akcijo za prebivalstvo, ki trpi na-velikem pomanjkanju.

Kemal kliče vse mlade Turke pod
orožje.

Carigrad, 5. jan. — Nacionalis-tična skupščina v Angori je iz-dala poziv na vse Turke od 20. do-30. leta, da naj stopijo v armado.

Švicarski socialisti bojkotirali
ligo narodov.

Bern, Švica, 5. jan. — Ekseku-tiva socialistične stranke v Švici-je sklenila, da se izključi sleher-ni član iz stranke, kdor sprejme-kakšno službo pod avspicijami li-g-e narodov. Dotična rezolucija se-glasi, da se agitacija za ligo na-rodov amatra izdajstvo sociali-stičnih principov.

Kočija bivšega avstrijskega ce-
sarja v filmih.

Dunaj, 5. jan. — Sijajna ste-lena kočija, lastnina bivšega ce-sarja, ki je prej služila le pri naj-večjih cesarskih ceremonijah, alu-ži zdaj denar v predstavah za-filme. Avstrijska vlada je dala-kočijo v najem družbi za izdelova-nje kino-slik in prejme 100.000-kron za vsako predstavo. Avstrijs-ka-republika je podedovala po-leg omenjene kočije tudi še štiri-sto drugih cesarskih kočij in-osemdeset belih konj v cesarskih-hlevih. Konji zdaj vozijo poslan-ke narodne skupščine in prevaž-a-jo provijant ameriške pomožne-komisije.

Štirje Poljaki ustreljeni, ker so
kradli moko.

Krakov, Poljska, 5. jan. —Štirje poljski vojaki, ki so ukrad-li devet žaklijev ameriške moke iz-armadnega skladišča, so bili ob-sojeni na smrt in ustreljeni. Ob-sodba se je izvršila po zakonu, ki-je bil sprejet lani in ki določa-smrtno kazen za vsakogar, kdor-krade armadni material.

Bresposelnost v Nemčiji.

Berlin, 5. jan. — Tekom prvih-dveh tednov v decembru je 15.000-delačev v Nemčiji izgubilo delo.

Železničarji v Ruhru glasovali za
generalno stavko.

London, 5. jan. — Iz Berlina-poročajo, da so železničarji v-ruhrskem in potenskem okrožju-odglasovali za generalno stavko, ako ne dobe povišanja mezde.

16 Ircv ubitih pri napadu na
Angleže.

London, 5. jan. — Depesha iz-Dublina se glasi, da so sinfajnov-ci izvršili v prejšnji noči napad-na četo vojakov v Meelinu (okraj-Cork), ki pa je temeljito ponese-til. Angleži so ubili šestnajst sin-fajnovcev, ostale pa ujeli in vple-nili so jim vse orožje ter strelivo.

Monarhistični puč se bliža v
Avstriji?

London, 5. jan. — Brzojavka iz-Rima listu "Times" sporoča, da-sta dva rimska časopisa objavila-poročilo iz Berlina, da bodo Ma-džari kmalu ponudili kraljevsko-krono bivšemu avstrijskemu ce-sarju Karlu. "Epoca" je prejela-vest z Dunaja, da je Karl že pri-pravil svojo proklamacijo in ta-koj po njegovem prihodu v Buda-pešto bodo storjeni koraki za-združitve Avstrije z Ogrsko.

Organiziranje nove delovne arma-
de v Rusiji.

Helsingfors, Finska, 5. jan. —Ruski najkvejši listi pišejo, da-bodo v boljševskem času demob-ilizirani vsi vojaki od 18. do 30. leta in premešani v novo delov-no armado, ki bo štela dva milio-na mož. Listi dalje poročajo, da-je projekt sovjetske vlade za re-konstrukcijo tako velik, da se je-bati, da ne bo dovolj delavev.

Turški sultan odlikoval Ame-
ričana.

Carigrad, 4. jan. — Sultan je-odlikoval kapitana J. H. Robin-sona iz Oaklanda, Cal., kateri je-umrl 11. dec. v bolnišnici ameri-škega Rdečega križa na otoku-Proti.

Villa zdaj preganja bandite.

El Paso, Tex. — Nekdanji ban-dit Francisco Villa je postal go-njač banditov. Iz Čivave javljajo, da Villa na čelu oddelka svezne-kavalerije lovi banditsko topto

svojega bivšega pristana El Cha-ra, ki je napadel farmo, na kateri-kmetuje Villa, in mu vplel več-jo čredo živine.

Nemci ne morejo izpolniti spuških
pogojev.

Pariz, 4. jan. — Nemčija je od-govorila na francosko noto z dne-31. decembra. Odgovor je dolg in-vsebuje pojasnila točko za točko, zakaj ni nemška vlada v stanju iz-polniti pogojev spaške pogodbe. Noto pravi, da vse, kar je bilo mo-žeče, se je izvršilo, ne bo pa iz-vršeno, kar ni mogoče.

Francoska nota je vsebovala-protest v glavnem zaradi nezve-denega razoboroženja nemške na-rodne garde na Bavarskem in v-vzhodni Prusiji.

Nemčija se je potegnila za ogrsko
komuniste.

Budapešta, 4. jan. — Nemška-vlada je intervenirala v prilog-štirih komunistov, bivših ljudskih-komisarjev, ki so obsojeni na ve-šala.

Stavka bančnih uslužbencev v
Madridu.

Madrid, Španija, 4. jan. — Pred-ymni bankami v Madridu se na-bajajo policijske patrulje zaradi-stavke bančnih uslužbencev.

Ostra ruski nota Rumuniji.

Sofija, Bolgarska, 4. jan. —George Cicerin, ruski sovjetski-komisar zunanjih zadev, je poslal-te dni ostru noto rumunski vladi-za radi odnošajev Rumunije na-pram begunskim četam poražene-ga Vrangla. Noto je naredila v-Bukarešti zelo boleč vtis in bur-žoazno rumunsko časopisje je za-gnalo velik krik, da se bliža boljševiški napad na Rumunijo. Ru-munska vlada še ni odgovorila na-sovjetsko noto.

Ta je dobra, hahaha!

Berlin, 4. jan. — Nemški listi-pišajo, da je neki francoski gene-ral v Pragi stal pozorno s salutir-anjem, ko je godba igrala "Die-Wacht am Rhein" — misleč, da-igra čehoslovsko narodno himno.

Iz sovjetske Rusije.

Rdeči Krim. Pruce, zmagova-va-lee Wrangla, piše v listi "Iz-vestja", da se normalno življenje-na Krimu zopet vrača. Povsod so-že organizirani revolucionarni od-bori, kateri zavzemajo do novih-volitev mesto sovjetrov. Bivši-Wrangelovi uslužbeni se stavi-jo z največjim veseljem na razpo-lago novim oblastim in se veseli-jo nad mirom in redom, ki je zav-ladal na krimskem polotoku. Pre-bivalstvo je sovjetskimi oblastim-in rdečim četam jako naklonjeno. Glede prehrane je položaj na Kri-mu povsem ugoden. Plen rdeče-armade je velikanski. Ogromno šte-vilo trenskih in motorskih vozov-in telefonske opreme je padlo v-roke naših zmagovitih vojakov. Palače in vile, ob južnem krim-skem obrežju so jako ugodne za-otroške kolonije in delavska zdra-vilišča. V svrhu proučevanja tega-vprašanja je ljudski komisar jav-nega zdravstva, Semško, že od-toval na Krim, kjer se bo bavil-skupno z v to svrhu določeno ko-misijo z zdravstvenimi pogoji te-pokrajine.

Kerenški se pogaja s sovjetsko
vlado. Kakor javlja "Gazeta Po-
ranna" iz Helsingfors, pride Ke-
renski v prihodnjih dneh v Ro-
val. Čih njegovega potovanja so
pogajanja z zastopniki sovjetske
vlade glede njegove vrnitve na
Rusko.

Ljudski blagor. Po naredbi sov-jetske ljudske komisije se razte-gne določba ljudskega komisarja-glede delavškega zavarovanja tu-di na vojaške ustanove in uredbe.

Statistika Mirove. Glasom za-
dnjih statstik je znakalo število
moskovskega prebivalstva v me-
secu avgustu 1.100.000.Gospodarska obnova. Sovjet
dela in obrambe je sklenil, da se-čimprej začne z delom v svrhu-napeljave elektrike po deželi in-enskih inženjerskih naprav.

Za mladino. Po vsaj Rusiji se-je vrtil "teden otroške pomoči". Ob tej priložnosti je bilo otvorje-nih mnogo otroških vrtcev, domov-in šol, ki so obdarili otroke s knji-gami, obleko in drugimi potreb-ščinami. Večje organizacije so ob-darile tudi matere številnih otrok.

Društvo socialnih znanosti. Na
Buharinovo vspodbudo se je usta-novilo društvo znanstvenih raz-i-skovanj, ki ima nalogo, da prou-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1917
v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.
UPRAVNI ODESK.

Predsednik Vincenc Calhoun, podpredsednik Anton Hrist, Box 140, Canonsburg, Pa., gl. tajnik Matthew J. Turk, tajnik bolniške oddelka Paul Berger, gl. blagajnik John Vegrich, upravitelj glasila Filip Godina.

POROČNI ODESK.
John Underwood, predsednik, 409 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenkar, Box 276, Barberton, Ohio, Jos. Radich, Box 432, Smithton, Pa., Frank Semrak, 5806 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Ermer, 1048 First St., La Salle, Ill.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2857-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Jos. Ambrosi, Box 286, Moss Run, Pa. Anton Radich, Box 73, Wich Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Jos. Kular, Box 104, Great, Kans., za jugozag. Leo Kular, Box 248, Gilbert, Minn., za severozag.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15417 Wolcott Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrosi, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Peter Berni, 3153 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calhoun, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitevni odbor.

Predsednik: Frank Alaj, 2156 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trill, Box 181, Lawrence, Pa. Jos. Ovan, 843 Knapwood, Detroit, Mich. Jos. Shub, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio. Mary Udevit, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 3202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jos. Zvertnik. POZOR! — Korrespondence s gl. uredniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se naslajajo na posle gl. predsednika se naslovajo: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DEJAVNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševnega odbora in jednote včas se naslovajo: Tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIRIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse želene glode poslovala v gl. izvrševnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, glasilu naslov: gl. izvrš.

Vsi prisrki na gl. poročni odesk se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 409 Hay Street, Springfield, Ill.

Vsi prisrki na gl. uredništvo glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi prisrki na drugi spisi, namizila, spisi, naročila in sploh vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NAKLANJAMO,

da so naši zastopniki na potova-nju za list "Prosveta" br. Frank Richtar, ki bo obiskal vse naroč-nike na severozapadu, kot v dr-žavi Montana, Idaho, Washing-ton, itd., brat Anton Jankovich v Pennsilvaniji, Ohio, itd., brat Louis Zakrajšek bo obiskal naše naročnike v državi Minnesoti, br. John Fende v državi Michigan in drugod. Želimo, da jim gredo na-ročniki na roke in poravnajo svo-je naročnino, kakor tudi, da se naroče na list "Prosveta" vni-oni, ki se ni so naši naročniki. Za-upravitelstvo lista, Filip Godina, upravitelj.

(Adv. Dec. 29 30 31 Jan 3 4 5 6 7 and 8.)

MATIJA SKENDER,

Javni notar na Ameriko in star kraj.

2327 Butler Street, Pittsburgh, Pa. Siffrinta in Trsta v New York stanu 285-00.

SREČEN
BOŽIČ

TELEGRAM
DENAR

Za malo svoto \$2.50 morete poslati denar v domovino brzojavnim po-tom.

To je edini način, da pošljete darilo vaši družini in prijateljem še pred božičem.

Na ta način jih bode razveselili in jim vzbudili prijetne misli na vas, pri onih ki pričakujejo vaše po-moči.

Potrudite se, da jim napravite res srečne in vesele božične praznike.

EMIL KISS, Bankir 133 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.

Ali ste izvršili?
svojo dolžnost?

Ali ste še kaj pomagali našim trpečim soro-dnikom v domovini? Ako ste, tedaj nikar ne pozabite jim še nadalje kaj poslati.

Ne pozabite,

da pri nas ni bil še nihče prevaran. Naša po-strežba je vedno med najboljšimi. Pri pošilja-nju vašega denarja se vedno poslužite naše trdke. Vam gotovo ne bo nikdar žal, ker naše cene so najnižje in ispišamo v domovini v najkrajšem času, kar vam tudi dokažemo s potrdilnim podpisom prejemnika.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge in plačamo po 4% obresti.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge našim potnikom preskrbimo vse potrebne listi-ne (pose) za potovanje in uredimo vse BREZ-PLACNO.

Vam preskrbimo svoje iz starega kraja hitro in gotovo, ter opravljamo vse javne pose-le in notarska dela.

Za vsako potrebo pridite osebno ali pa pišite na:

NEMETH STATE BANK,
IVAN NEMETH, predsednik.
10 E. 22nd St. NEW YORK, N. Y. 1897 Second Ave.

S A M A.

Povest. — Spisal F. S. Finžgar.

(Nadaljevanje.)

Kaj dobre volje in čudovito zdravih nog se je nekoliko poizprehodil, preden se je nameril domov. Pred durmi se je hipoma zopet domislil žene in hčere ter se je ustrašil, kaj da je tako pozabil nanji. Zato se je tik pred vratmi okrenil, šel v trgovino in se vrnil obložen domov. Tu je razpostavil po mizi par buteljke piva, mrzli priprizek, štručke rženega in maslenega kruha, krošnike in kozarce in primaknil tri stole k mizi. Med delom se je pogovarjal sam s seboj.

"Viž, Baruša, kaj sem pripravil? Vem, da si trudna, ti in Alenčica. — Takole, ti boš tu — Alenčica meni vis-a-vis — pa se pokrepčamo in pomenimo. —"

Ko je dovršil delo ob mizi, je sedel v naslonjač, trdno prepričan, da samo za pol urice; potem pa jima gre naproti do kolodvora. Nalašč, dasi je zjutraj rekel, da ji počaka doma. Nalašč, da ji preseneti in jima dokaže, da si je samo zato nakačil brke in za nič drugega ne. Tako je sklenil in upognil glavo na prsi in zadremal. —

Nad Ljubljano je ležala megla, lena in pusta jesenska megla. Po ulicah so že gorele svetilke, obdane s meglenimi kolobarji. V sobi Janeza Trpotca pa ni gorela luč. Kakor je mož sedel in se upognil, tako je sedel in spal v naslanjaču. Celo tedaj se ni prebudil, ko so zavrskale deske pred vratmi, ko so se ta veselo odprla in sta stopili v sobo Baruša in Alena.

"Moj Bog!" se je zavzela Baruša strahoma, "moj Bog, Alena, niga, očeta ni — in vse odprto! Alena, luč, hitro luč!"

Ob tem klicu je zahrkalo v kotu. Alena je prasknila luč — Trptec je izpregledal, se ustrašil, začudil in se razveselil.

Ko bi bilo, sedaj vse postari navadi, bi si bila Baruša uprla komolce ob boke, stopila predenj in mu naštel očitkov — težko kopo. Toda nič tega, Baruša se je zasmejala, da je ploskala z rokami ob kolena, in pomagala možu iz naslanjača.

"Sta opravili? Dobro, kakor vidim? O, ti znaš, e, Baruša, saj pravim in še porečem, ti znaš! — Meni se je pa zadremalo, od samega čakanja, prav zares!"

In nato je iztegnil roko proti mizi in pokazal s prstom na jedi in pijačo.

"Poglej, takole sem vajni čakal! Ni prav tako!"

Baruša se je šele tedaj ozrla po mizi, tlesnila z dlanimi in potapljala moža po rami.

"Nisi je še iztuhlat boljše, Janez!"

Alena si je odlomila peto štručke, ugriznila, stopila k očetu, prijala mu z drobnimi prsti navilana brka, in se od srea zasmejala.

"Kajne, Alenčica!" se je upoklonil Trptec, "nisem se kar tako!"

Za par minut je sedela Trptčeva družina ob mizi, katero jim je pogrnil oče tako nenavadno darežljivo. Dami sta večerjali in se smejali kratkim opazkam, katerih Trptec ni kar nič razumel. Smejalo se je pač z njima in čakalo, da Baruša začne zgodbo sama. —

"Torej, Janez, sedaj pa poslušaj! Alena gre takoj k Smrekarju!"

"Za koliko ste se pogodili?"

"Za trideset kron. In vse prosto, seveda."

"Saj ni slabo!"

"Kaj slabo, dobro je, izvrstno!"

"Imaš prav, Res je, dobro je, izvrstno! — In on — in ona!"

"Kakor sem uganila. In ti nič ne daš na ime. Jaz pa, sedaj še dvakrat toliko. Smrekar je Stefan, dvakrat Stefan, to se pravi kmet, razumeš, pravi kmet, Jejhatano, Alena, kakšen je bil, ko sva prišli kajne?"

Obe sta se zasmējali.

"Kakšen?"

"Pomisli, človek, ki inserate plačuje, ki za svojega otroka išče domače učiteljice, le pomisli, veš, kje sva ga našli? Na žagi, pomisli, na žagi! Hlode je meril in valil, zavrhane rokave, umazan predpasnik, hlapec, veš, pravi hlapec, ne bogat gospod. Kakšne roke je imel! Rokavice mi je o-smolil, ko mi je segel v roke, da ne bo več za rabo!"

"Rokavice je pravzaprav res škoda, ampak če dela, ni tako grda reč, bi mislil."

Baruša ni hotela slišati te opazke in je kar nadaljevala.

"In ona! Veš, kakor sem slutila. Kje sva to dobili? Ne uganem! V hlevu, pri kravah! — Pa naj bi bila, če bi kot gospa pogledala za posli. O ne! Božala je krave, pripovedovala imena posameznih, da sva stali v hlevu tako dolgo, meni se zdi, da imam še sedaj v obleki ta duh."

"Mama, pa imajo Smrekarjevi lepo živino!" je pripomnila Alena.

"I živina, živina, saj nič ne rečem. Le to povem, kaj je kmetiška gospoda, samo to, nič drugega!"

"Kaj pa fant, Alena," je zasunknil Trptec pogovor drugam, ker se je Baruša vznevoljila za radi hčerine opazke.

"Fant, to sem hotela povedati," je hitela odgovorjati mati za hčer. "Da se vidi, kako ne razumejo. Če bi prišla Alena za dekle, naj bi jo vedla v hlev. Če pa pride za učiteljico, bi bilo pa treba pokazati učenca, ne krav."

"Saj ga ni bilo doma, torej ga ni mogla pokazati."

"Še k obedu ga ni bilo o pravem času. Tako vzgoja! In kakšen je prišel! Umazan, razkuštran, brez klobuka."

"Meni je bil všeč! Ga bom vsaj lahko vzgajala po svojem."

"Če se bo dal! Si čula, kako se mu je Smrekar smejal, ker je povedal, da je klobuk izgubil."

"Klobuk izgubil?" se je zavzel Trptec. "Klobuk, menda še čisto nov klobuk! Človek res ne ve, ali je tako bogastvo pri njih, ali je le prazno bahanje!"

"Papa, kaj je naredil med kosilom!"

"Povej, povej Alena!"

Obe sta se zasmējali.

Trptec je pa poprijel za besedo 'kosilo' in poizkusil to vrzel zamašiti.

"Kosilo? Je bilo?"

Baruša je tlesnila z jezikom in pokazala od dobre vina razpaljena lica.

Mož je zadovoljno prikinjal.

"Pri kosilu je povedal Smrekar dečku, da bom jaz njegova učiteljica," je nadaljevala Alena.

"Kajne, saj nekaj že znaš, Viktor!" je vprašal Smrekar.

"Da, Viktor mu je ime. Vidiš, sinu so že dali gosposko ime!" je takoj pripomnila Baruša.

"Deček me je pogledal čez mizo, popustil žlico, vstal in se sredi sobe postavil na glavo."

"Pomisli, Janez, med obedom, ko so tuji ljudje pri mizi, se postavlja na glavo!"

"Alena, hudo delo bo!"

"Še mar mi ni! Kar bom mogla, naredim. Kaj me briga?"

Oče je dvomljivo zakašljaj, mati je pa pritrdila hčerki.

"Pravi imaš, Alena. Preveč se nič nikar ne ubijaj s paglavcem."

Oče je še enkrat pokašljaj in ni nič rekel.

Baruša je pa dvignila kozarec: "Na zdravje, Alena! Nič se ne boji! Le nobel! Da bodo videli kmetje, kaj je uradnikova hči!"

Čašo so se dotaknile. Trptec se je tresla roka, tako očitno, da je celo vesela Baruša opazila in osupnila.

Ko je Alena nesla kozarec in krošnike v kuhinjo, se je Baruša nagnila do moža in pošepe-tala:

"Tebi ni vse dovolj. — Tudi meni ni. Ampak Smrekarica mi je razodela: — Ali je lepa Vaša hči! To ni za službo! Zato je prav, da bo pri nas. K nam zahaja vse polno mladih gospodov. Sreča jo išče, pomnite gospe! Sreča! — Takole mi je rekla. In zato sem se pogodila, samo zato!"

"Sreča sreča aha mladi gospodje aha — ali pa nesreča!"

Baruša je za hip obmolnila.

Nto se je dosti zadržno okrenila do moža.

"Sitnež res si sitnež. Same strahove vidiš! Ker si bolan, menda."

Trptec je poskusil, da bi še tretjič zakašljaj, pa ni.

III.

Dan pred Aleninim odhodom je bil dan razburjenja. Alena je prepevala in se smejala. Baruša je skrbela s pristno materinsko skrbjo za najdrobnejše malenkosti, oče je pa pozabil na najla-njač in na revmatizem ter je drsal venomer iz so-be v sobo, postajal, prikinjal in bil tako kratkočasen, da celo Alenin glas ni zabrisal in ni pre-zvenel skrite skrbi, ki se mu je psala v arcu. Hči, hrepeneča v svet, ki je slutila samo solnce, in ma-ti, prepričana, da gre njen otrok sreči naproti, sta tekoma dneva pozabili grenkost tiste ure, ki se je bližala rodbini prvič v življenju. Oče je ni pozabil. Nosil jo je v duši ves dan in vso noč — preden je udarila.

Tista ura! Vse delo, vse trpljenje v rodbini — vse je obrnjeno v to uro s težkim pričakovanjem. In ko pride, v hrepenežju dočakana, ko zamahne meč časa v rodbino ter odseka kri od krvi, srce od srea, takrat zaboli, da duše tonejo v bridkosti.

In ko je udarila tista ura v Trptčevi rodbini, vetrovno jesensko jutro je bilo, tedaj je črna žalost stisnila vsa srea.

Alena ni prepevala. Zasmejala se je parkrat pri zajtrku. Pravzaprav poizkusila se je zasmējati, ker je videla objokane materine oči. Toda začutila je v smehu toliko ironije in laži, da jo je od stida obilila rdečica. Mati jo je pogledavala čez mizo. Iz oči so ji silile solze, drobnega kosčka kruha, ki si ga je bila pripravila za kavo, ni mogla poiziti. Siloma je izpraznila skodelico in mimo nje, ko jo je nagnila, sta pritekli dve veliki solzi.

Oče je molčal. Krog ustnice so mu vztrepetavali živeci, noske so mu plale, ker se je možko boril sam s seboj.

"Da ne zamudita! Imata prtljago!"

Trptec je pogledal na uro in izpregovoril, kar se je dalo, hladno.

Baruša je segla po rutico, se ozrla očitajoče nanj, potem pa zanjakala tako glasno in iskreno, da je planila Alena k njej, se je oklenila in raz-plakala kakor dojenček na njenih prsih.

Trptec je stal ob ženi in hčerki, prsi so se mu dvigale, v obrazu je trepetalo, dušilo ga je v grlu, da je zini, lovil sape in globoko hrope-l.

"Še trideset minut!"

Zopet je opozoril na odhod z uro v roki. Glas se mu je tresel in tgal iz prsi.

Mati in hči sta se tesneje objeli in poljubili.

"Ali — ali — kakor hočeta — ali bi — od-ložili za en dan, za dva dni! Kakor hočeta! Moj Bog, ta ura!"

Tedaj se je Alena iztrgala iz materinega ob-jema, stisnila ustnice in si otrla solzne oči.

"Ne, papa! Grem!"

Iz teh besed je zvenela odločna volja in je govoril protest njenega srea, da te grenke ure ne želi živeti vnovič.

"Z Bogom, papa! Bog ti povrni trud in lju-bezen."

Hči je poljubila očetu roko, ki je krčevito stiskala njeno in drgetala bolesti.

"Bog s teboj, moj otrok, moja — Alenči-ca —"

Več ni mogel. Sklonil se je do njenega čela, se ga dotaknil s trepetajočimi ustnicami in še enkrat položil desnico na njeno glavo, kakor za blagoslov —

"Z Bogom, papa!" je zadonelo še enkrat na dnu stopnje.

(Dalje.)

Novice iz Jugoslavije.

REVOLUCIONARNO ZBOROVANJE RADIČEVE STRANKE.

ZAGREB, 10. Predvečernjim ob desetih dopoldne se je vršila v Zagrebu izredna skupščina Hrvatske pučke seljačke stranke. Na skupščino so prišli vsi izvolje-ni poslanci seljačke stranke. Za-stopane so bile mnogobrojno tudi vse hrvatske županije. Na skup-ščino so prišli tudi novinarji, in sicer dopisnik lista "Berliner Ta-gesblatt" iz Beograda, dopisnik fi-sta "Corriere della Sera", bel-grajske "Pravde" in belgrajske "Tribune."

Radičev govor.

O pol 11. je stopil na govorni-ško tribuno narodni poslanec Ste-fan Radič, ki je začetkom pozval k miru ter poudarjal, da je Hrvat-ski narod dne 28. novembra izra-žal svojo svobodno voljo, da bodi Hrvatska v mednarodnih mejah južnih Slovanov kot celotna kmet-ska republika. Pravi, da to ni skupščina ene stranke, temveč skupščina osvobojenega hrvatskega naroda. Republika pomenja za hrvatsko kmetstvo, republikansko večino popolno zmago kmetkega prava, da bo kmet svoboden na svojem domu, da bo imel priliko in pravico biti popoln gospodar v svoji občini, da kontrolira delo v občini, okraju, županiji in v sami vladi in da kontrolira sam direktno. Kmet ima pravico in dolžnost, da vse one posle, ki jih mora sam opraviti, opravi sam brez kakršne-koli kontrole v svoji občini, v okraju in županiji, da opravi, vse one posle, ki jih res zna, ne one, katerih pa ne zna (sodstvo, inženir-stvo, državne finance), pa la-hko pazi, da se bodo res izvršili. Pravi, da ni res, da hrvatska kmete na uradništvu. Poudarjal je, da poslanci njegove stranke niti za las ne bodo popustili od hrvatskega republikanskega programa, da bodo izvršili ta program v spora-zumu s svojimi sosednjimi narod-nimi brati. Politika hrvatske se-ljačke stranke se ni izpremenila ter stoji še danes na stališčih, da so vsi Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari ena narodna celota. V na-ših mejah, ki jih je ustvarila Ev-ropa, hoče ustvariti skupno nev-tralno kmetško republiko. Stran-ka ne bo rušila sedanjo vlado s si-lo, opozarja pa, da je 240.000 žu-ljavih rok volilo z gumijevimi kroglicami za republiko. Protiv-nik je revolucije, morda pa bo skupni hrvatski narod prisiljen k revoluciji na vsem svojem zgodo-vinskem ozemlju. Ako bi Srbi tudi ne bili naši bratje po jeziku in življenju, bi mi bili z njimi, ker hočemo živeti človeško življenje v slogi z vsemi svojimi sosedi, ali dve kraljevi vladi, italijanska in srbska, sta si v strahu pred komu-nisti razdelili hrvatsko Primorje in nam vzeli Reko, Istro in Zadar. Tega ne priznamo. Mi smo Hrvat-ski sabor neodvisne hrvatske drž-ave in po glasovanju opromne večine volitev kmetška republi-ka. Smo proti vsakemu koraku, dejanju in besedi, s katerim bi se današnje faktično stanje rušilo s silo, na miren in pravičen način bomo oživitvorili svoj program. Pri volitvah je zmagala človečan-ska kmetiška duša. Ako bodo vol-itve v vsej državi uničene, bomo dobili zopet še večjo večino, ne samo na Hrvatskem, temveč tudi v Sloveniji, Dalmaciji, Bosni, Hercegovini in Vojvodinji. Hoče-mo kmetško republiko sporazum-no z brati v mejah, ki nam jih je dala Evropa.

Sklepi in prisega poslancev.

Po govoru št. Radiča so bile sprejete nastopne resolucije:

1. Stranka se ne imenuje več Hrvatska pučka seljačka stranka (HPSS), temveč Hrvatska repu-blikanska seljačka stranka ali Ra-dičeva hrvatska seljačka stranka (za obe nazivanja kratko HRSS).

Nato so prisegli poslanci stran-ke, da bodo na vsak pravičen na-čin delali na to, da se Hrvatska uredi na temelju pravice samood-ložbe v sporazumu z jugoslov-an-skimi narodi in današnjih med-narodnih mejah južnih Slovanov kot ena narodna celota in da bo-do v tej nevtraln kmetški repu-bliki oživitvorili za vse stano-ve enake človečanske pravice, za kmetški stan pa popolno kmetško pravo. Za njimi so prisegli tudi vsi navzoči skupščinarji v enakem smislu.

2. Druga resolucija zavzema stališče HRSS napram konstitu-anti, da so njeni poslanci priprav-ljeni iti v Beograd, toda samo s pogojem, da v konstituenti ne bi bili majorizirani, da so v priprav-ljeni razgovorjati se z zastopniki Srbov in drugih narodov v Jugo-slaviji; ako bi se ne sporazumeli, bi se razšli. V hrvatski banovini zahtevajo, ker imajo večino nad vsimi drugimi strankami, zase banasko mesto in vlado. Protestira-jo proti temu, da bi morali poslan-ci v konstituenti najprej pričeiti kralju.

3. Tretja resolucija pravi, da je HRSS dobila 240.000 svobod-nih Hrvat. kmetških glasov, za 100.000 več, kakor vse druge stranke, da vsled tega smatra stranka te volitev kot plebiscit za nevtraln hrvatsko kmetško re-publiko v današnjih mejah juž-nih Slovanov, izvzemši mejo proti Italiji.

4. Po načelu pravice samood-ložbe ima HRSS pravico, da prev-zame v banški Hrvatski vso drža-vno vlado in upravo v svoje ro-ke, tako, da belgrajska vlada pri zna hrvatski državni sabor, ki iz-medi sebe izbere bana oziroma predsednika republike banske Hr-vatske in vlado za vse državne po-sle, kakor je to bilo faktično in pravno na Hrvatskem od prevrata do 1. decembra 1918.

5. HRSS smatra današnjo bol-garsko seljačko vlado za naravne-ga zavemnika pri delu za nevtral-no jugoslovansko kvezno republi-ko Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov navzile temu, da je da-našnja bolgarska seljačka stran-ka še monarhistična. Obenem bo stranka poizkusala, da sporazum-no z drugimi kmetškimi stranka-mi v Srbiji, Bosni, Dalmaciji, Slo-veniji in Vojvodini, ustavo za-jamci kmetški značaj zvezne ju-goslovanske republike, tako, da bo počenši od občinskega odbora do vseh ministrstev kmetški na-rod ali sam reševal svoje posle, ali da jih bo direktno nadziral po svojih kmetških poverjenikih.

6. Zadnja resolucija govori o republikanskem pokretu med južnimi Slovani, da bo stranka po-izkušala stopiti v čim tesnejše stike z drugimi republikanskimi skupinami Slovencev, Bolgarov in Srbov.

Po 12. uri se je skupščina mir-no razšla. Na vseh skupščini ni bi-lo nikakih incidentov ali izživljanj.

"Misijska košta". Zaradi volitev je priredil župnik v Lešah na Gorenjskem misijon. Tega mu ne moremo braniti, ako ne čuti sam dovolj zmožnosti, da bi versko vo-dil svoje ovčice. Odločno pa smo proti temu, da je prejel župlja-nom okrog 1500 kron misijonske-ga davka. Kdor je misijonarje na-jel, ta jih naj tudi plača.

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahaja ANTON BOZMAN doma iz Brnika na Gorenjskem. Cenjene čitatelje uljudno prosim, če kdo ve kaj o njem, da mi to sporoči, ako bo pa sam čital ta glas, naj se mi nemudoma prika-si. Moj naslov je: John Stare, D. 2, Washington, Pa. — (Ad. Jan. 5-6.)

KJE SE NHAJA.

MARIJA ŠKOF omoženi župan-čič, menda je nekje v državi Mi-nesoti. Ona je doma iz Bojanj. Vasi občina Radovica na Dolenjskem. Tukaj je umrl njen brat John Škof, pokojni je bil član Samostojnega društva in član Slovenske Svobodoljubne Zveze, pri kateri ima narejeno polico n-jeno ime. Zato se želi, da se ta-kaj prijavi. Ako kdo rojakov ve za njen naslov naj nam to nazna-ni, ali naj se pa sama prijavi n-naslov: John Škof, 1022 8th Street, Girard, Ohio. — Pokojni John Škof je bil pokopan dne 1. decembra, 1920. (Ad. Jan. 5-6-7.)

JAVNA ZAHVALA.

Slavonic Immigrant Bank 436 W. 23rd St. New York, N. Y.

Spoštovani gospodje: Ker se prejel od Vas prejemno potrdi-lje za lastnorodnim podpisom mo-žene, in isti dan tudi njeno pismo da je prejela denar, katerega se pošlal po Slavonic Immigra-nt Banki, v celem znesku od 26,90 kron v največjem redu, se Va-na tem najtopleje zahvaljuje na Vaši hitri poslužbi točenm rednem poslovanju, in Vas prip-ročujem vsem ostalim rojakom.

Vaš Janiko (Stojančič), 2031 East "M" St. New Alban Ind. (Ad. Jan. 6.)

VABILO NA VESELICO

katero priredi

društvo "Slovene slava" št. 168, S. M. P. J. v Conemaugh, Pa, dne 15. januarja, 1921 v dvorani sv. Alojzja.

Prisrček veselice točno ob 7 uri svečer. Vstopnina za moške je 50c, ženske so proste vstopnine.

K te veselici najljubnejše vabimo vsa sosedna društva in vse ro-jake in rojakinje domače in iz bližnje okolice, da se v obilnem številu vdeležijo veselice. Za vastransko točno in dobro postrežbo bode skrbel veselilni odbor.

Posebno se pa opozarja člane našega društva, da kateri bi se s-vdeležili veselice, bode moral prispevati v društveno blagajno po skle-pu zadnje društvene seje.

Torej pridite vsi in zabavajte znani uljudno vabi ODBOR

CUNARD ANCHOR LINE

Parnik "ITALIA" odpluje dne 25. jan.

Parnik "PANNONIA" odpluje dne 18. jan.

DUBROVNIK in TRST

DUBROVNIK in TRST

Cena tretjem razredu je Dubrovnik \$125.00 Trst \$115.00 in \$5.00 vojnega davka.

Cena tretjem razredu je Dubrovnik \$125.00 Trst \$115.00 in \$5.00 vojnega davka.

V vašem mestu je zastopnik te družbe. Oglasi se pri njem.

CUNARD LINE

PARNIK S. S. SAXONIA, 14.300 ton, Jan. 22.

Cena kabinam \$180.00 in \$5.00 vojni davek. Cena v tretjem razredu \$125.00 in \$5.00 vojni davek.

Največji parniki naravnost V HAMBURG.

Cena v tretjem razredu za Odertburg via Hamburg je \$129.30 in \$5.00 vojni davek.

Zastopnik te družbe je v vašem mestu, oglasite se pri njem.